

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P8_TA(2015)0072

Etelä-Sudan ja viimeaikaiset lasten kaappaukset

Euroopan parlamentin päätöslauselma 12. maaliskuuta 2015 Etelä-Sudanista ja viimeaikaisista lasten kaappauksista (2015/2603(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Etelä-Sudanista ja erityisesti 16. tammikuuta 2014¹ ja 13. marraskuuta 2014² antamansa päätöslauselmat Etelä-Sudanin tilanteesta,
- ottaa huomioon presidentti Salva Kiirin ja entisen varapresidentin Riek Macharin välillä Addis Abebassa Afrikan sarven alueen maiden yhteistyöjärjestön (IGAD) johdolla 2. helmikuuta 2015 tehdyn tulitauko- ja vallanjakosopimuksen,
- ottaa huomioon YK:n pääsihteerin Ban Ki-moonin 3. helmikuuta 2015 antaman julkilausuman Etelä-Sudanin rauhanneuvotteluista,
- ottaa huomioon IGADin ja YK:n humanitaarisen avun koordinoitumistalon (OCHA) korkean tason kokouksen 10. helmikuuta 2015 antaman julkilausuman Etelä-Sudanin humanitaarisista kriiseistä,
- ottaa huomioon lasten asemaa aseellisten selkkausten yhteydessä käsittelevän YK:n pääsihteerin erityisedustajan 25. helmikuuta 2015 antaman julkilausuman,
- ottaa huomioon Etelä-Sudanin tasavallan ja YK:n lokakuussa 2014 antaman yhteisen julkilausuman konflikteihin liittyvän seksuaalisen väkivallan torjunnasta,
- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat 2155 (2014) ja 2206 (2015), joissa luodaan perusta kohdennetuille pakotteille, joita asetetaan Etelä-Sudanin rauhaa jarruttaville toimijoille;

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2014)0042.

² Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2014)0053.

- ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Federica Mogherinin tiedottajan 6. maaliskuuta 2015 antaman julkilausuman Etelä-Sudanin konfliktin osapuolten epäonnistumisesta rauhansopimuksen aikaansaamisessa,
 - ottaa huomioon, että vuonna 2012 uusittiin Etelä-Sudanin toimintasuunnitelma, jonka tarkoituksena on lopettaa lasten värväminen hallituksen asevoimiin ja käyttäminen niissä sekä muut lapsiin kohdistuvat vakavat loukkaukset,
 - ottaa huomioon ihmisoikeuksia ja kansojen oikeuksia koskevan Afrikan peruskirjan,
 - ottaa huomioon Afrikan pakolaisongelmien erityiskysymyksistä tehdyn Afrikan unionin yleissopimuksen,
 - ottaa huomioon YK:n yleissopimuksen lapsen oikeuksista,
 - ottaa huomioon lapsen oikeuksien ja hyvinvoinnin afrikkalaisen peruskirjan,
 - ottaa huomioon YK:n kidutuksen vastaisen yleissopimuksen,
 - ottaa huomioon kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan YK:n yleissopimuksen,
 - ottaa huomioon vuonna 2010 annetut EU:n suuntaviivat lapsista aseellisissa selkkauksissa,
 - ottaa huomioon vuonna 1999 hyväksytyn, lapsityön pahimpien muotojen kieltämistä koskevan Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimuksen nro 182, jossa lasten pakkovärväys käytettäväksi aseellisissa selkkauksissa todetaan yhdeksi lapsityön pahimmista muodoista,
 - ottaa huomioon Cotonoun sopimuksen,
 - ottaa huomioon vuonna 2005 tehdyn Sudanin kokonaisvaltaisen rauhansopimuksen,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 135 artiklan 5 kohdan ja 123 artiklan 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että aseellinen ryhmä kaappasi Wau Shillukissa Ylä-Niilin osavaltiossa 15. ja 16. helmikuuta 2015 arvioiden mukaan 89 lasta ja mahdollisesti jopa satoja lapsia, ja toteaa, että kansallisen armeijan (SPLA) kenraalin Johnson Olonin arvellaan olevan aseellisen ryhmän johdossa; toteaa, että silminnäkijöiden mukaan aseistetut sotilaat saartoivat kylän ja tutkivat sen talo talolta sekä veivät väkipakolla mukanaan pääasiassa yli 12-vuotiaita poikia;
- B. ottaa huomioon, että Etelä-Sudanin hallitsevan puolueen Sudanin kansan vapautusliikkeen (SPLM) sisällä kytenyt poliittinen kiista laajentui joulukuussa 2013 Jubassa presidentti Kiirille uskollisten joukkojen ja entiselle varapresidentille Riek Macharille uskollisten joukkojen väliseksi aseelliseksi yhteenotoksi;
- C. ottaa huomioon, että joulukuussa 2013 puhjennun sisäisen aseellisen konfliktin seurauksena noin 1,4 miljoonaa ihmistä on joutunut siirtymään pois kotiseuduiltaan, 500 000 on paennut naapurimaihin ja noin 12 000 lasta on värvätty asevoimiin tai aseellisiin ryhmiin; ottaa huomioon, että tietojen mukaan tuhansia lapsia on kuollut, raiskattu, joutunut siirtymään pois kotiseuduiltaan tai jäänyt orvoiksi;

- D. ottaa huomioon, että arvioiden mukaan puutteellinen ruokaturva ja elintarvikepula uhkaa vakavasti neljää miljoonaa ihmistä, ja toteaa, että YK on toistuvasti varoittanut, että humanitaarinen kriisi ja nälänhätä pahenee, jos taistelut jatkuvat; ottaa huomioon, että puutteellinen terveydenhuolto ja infrastruktuuri ovat omiaan vain pahentamaan tilannetta entisestään;
- E. ottaa huomioon, että YK:n Etelä-Sudanissa toteutettava operaatio (UNMISS) tarjoaa tällä hetkellä turvallisen suojapaikan yli 100 000:lle väkivaltaa paenneelle, kotiseudultaan pois siirtyneelle ihmiselle, ja toteaa, että myös sitä vastaan on hyökätty;
- F. ottaa huomioon, että YK:n arvioiden mukaan yli puolet pakolaisleireillä olevista on lapsia, joiden fyysinen turvallisuus, kehitys ja hyvinvointi on täten merkittävässä vaarassa; ottaa huomioon, että Etelä-Sudanin lapsikuolleisuusluvut ovat maailman korkeimpia ja koulutustaso on indikaattorien mukaan maailman alhaisimpia; ottaa huomioon, että 400 000 lasta on keskeyttänyt koulunkäyntinsä nykyisen konfliktin takia;
- G. ottaa huomioon, että konfliktin osapuolet ovat hyökänneet siviiliväestöä vastaan etnisen alkuperän ja oletetun poliittisen suuntauksen perusteella ja syyllistyneet seksuaaliseen väkivaltaan ja laajamittaiseen omaisuuden tuhoamiseen ja ryöstämiseen;
- H. toteaa, että Etelä-Sudanin selkkauksen eri osapuolet aloittivat Afrikan sarven alueen maiden yhteistyöjärjestön (IGAD) johdolla neuvottelut Addis Abebassa 7. tammikuuta 2014; ottaa huomioon, että huolimatta vihollisuuksien lopettamista koskevista aiemmista sopimuksista, joista tuoreimpana voidaan mainita 2. helmikuuta 2015 Addis Abebassa allekirjoitettu tulitaukosopimus, ja IGADin jatkuvista pyrkimyksistä saada neuvotteluteitse aikaan poliittinen ratkaisu konfliktiin, taistelut ovat jatkuneet täysin piittaamatta kansainvälisestä ihmisoikeuslainsäädännöstä ja humanitaarisesta oikeudesta ja ilman, että konfliktin yhteydessä tapahtuneista väärinkäytöksistä joutuisi minkäänlaiseen vastuuseen;
- I. ottaa huomioon, että niin hallitus kuin kapinallisetkaan eivät noudattaneet vallanjakosopimuksen tekemiselle asetettua IGAD-järjestössä sovittua määräaikaa, joka oli 5. maaliskuuta 2015, ja toteaa, että rauhanneuvottelujen päättymiselle ei ole asetettu aikarajaa; panee merkille IGADin päävälittäjän todenneen, että YK ja Afrikan unioni (AU) voivat nyt olla suoraan mukana neuvotteluissa;
- J. ottaa huomioon, että AU perusti maaliskuussa 2014 tutkintakomission, mutta sen loppuraporttia ei ole vielä julkistettu, vaikka se toimitettiin AU:n komissiolle lokakuussa 2014;
- K. ottaa huomioon, että päätökseen viivyyttä julkaisemista on oltu laajalti pettyneitä ja että sitä pidetään yleisesti takaiskuna vastuuvollisuuden kannalta ja rankaisemattomuuden torjumisen kannalta, ja toteaa, että YK:n apulaispääsihteeri Ivan Simonovic, YK:n entinen ihmisoikeusvaltuutettu Navi Pillay ja Etelä-Sudanin kansalaisjärjestöjen nimekkäät jäsenet ovat ilmaisseet pettymyksensä;
- L. ottaa huomioon, että YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi 3. maaliskuuta 2015 yksimielisesti järjestelmän, jolla määrätään pakotteita henkilöille, jotka ovat vastuussa Etelä-Sudanin konfliktin pitkittämisestä tai rauhan aikaansaamisen estämisestä taikka myötävaikuttavat niihin; ottaa huomioon, että pakotteita sovelletaan myös niihin, jotka hyökkäävät siviiliväestöä vastaan tai iskevät sairaaloihin, uskonnollisiin kohteisiin,

kouluihin tai paikkoihin, joista siviiliväestö on hakenut suojaa, tai värväävät lapsia asevoimiin tai ryhmiin tai käyttävät lapsia niissä;

- M. ottaa huomioon, että vaikka Etelä-Sudanin parlamentti äänesti ratifioimisen puolesta, Etelä-Sudan ei ole vielä minkään keskeisen kansainvälisen tai alueellisen ihmisoikeussopimuksen sopimuspuoli, mukaan lukien Afrikan peruskirja ihmisoikeuksista ja kansojen oikeuksista, Afrikan pakolaisongelmien erityiskysymyksiä koskeva Afrikan unionin yleissopimus, YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista, kidutuksen vastainen YK:n yleissopimus ja kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva YK:n yleissopimus;
- N. ottaa huomioon, että Kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännön mukaan kansalliset asevoimat tai aseelliset ryhmät syyllistyvät sotarikokseen, jos ne kutsuvat tai värväävät alle 15-vuotiaita osallistumaan vihollisuuksiin tai käyttävät alle 15-vuotiaita lapsia niissä;
- O. ottaa huomioon, että Etelä-Sudanin parlamentissa käsiteltiin kansalaisjärjestöjä koskevaa lakiesitystä, joka rajoittaisi yhdistymisvapautta, sillä se tekisi rekisteröitymisestä pakollista, estäisi kansalaisjärjestöjä toimimasta, jolleivät ne ole rekisteröityneet, ja kriminalisoisi vapaaehtoistoiminnan toteuttamisen ilman todistusta rekisteröitymisestä;
- P. ottaa huomioon, että kouluja käytetään edelleen muun muassa sotilaallisiin tarkoituksiin, esimerkiksi miehityskohteina tai värväyspisteinä; ottaa huomioon, että saatujen tietojen mukaan helmikuun 2015 lopussa oli vielä 30 koulua, joita käytettiin sotilaallisiin tarkoituksiin;
- Q. ottaa huomioon, että avunantajien antamaa tukea ja humanitaarista apua lukuun ottamatta Etelä-Sudanin talous on lähes kokonaan riippuvainen öljyteollisuudesta, sillä öljynvienti muodostaa yli 70 prosenttia BKT:stä ja noin 90 prosenttia valtion tuloista; toteaa, että öljyteollisuuden synnyttämät varat ovat lietsoneet väkivaltaisia konflikteja;
- R. toteaa, että Etelä-Sudanin jatkuvien väkivaltaisuuksien humanitaarinen hinta on kohtuuton, sillä YK:n arvioiden mukaan maa tarvitsee 1,81 miljardin Yhdysvaltain dollarin edestä humanitaarista apua vuonna 2015; ottaa huomioon, että YK on luokitellut Etelä-Sudanin tilanteen asteikossaan kolmannelle eli vakavimmalle humanitaarisen kriisin tasolle;
- S. ottaa huomioon, että EU ja sen jäsenvaltiot toimittivat vuonna 2014 lähes 300 miljoonan euron edestä humanitaarista apua humanitaarisen kriisin vuoksi ja auttaakseen toimissa, joilla pyritään vastaamaan Etelä-Sudanin pakolaisten kiireellisiin tarpeisiin alueella;
- 1. on syvästi huolissaan Etelä-Sudanin yhä pahenevasta turvallisuus- ja humanitaarisesta tilanteesta, joka saattaa luoda epävakautta koko Itä-Afrikan alueelle; kehottaa kaikkia osapuolia kiireellisesti lopettamaan väkivaltaisuuudet ja ihmisoikeusloukkaukset, muodostamaan kansalliseen yhtenäisyyteen perustuvan siirtymäkauden hallituksen ja sallimaan humanitaarisen avun täysimääräisen hyödyntämisen; kehottaa osapuolia lopettamaan iskut oppilaitoksiin ja julkisiin rakennuksiin ja lopettamaan koulujen käyttämisen sotilaallisiin tarkoituksiin, mukaan lukien lapsisotilaiden värväykseen; muistuttaa tässä yhteydessä tukevana ohjeistoa koulujen ja yliopistojen suojelemiseksi sotilaskäytöltä aseellisissa konflikteissa;

2. ilmaisee syvän pettymyksensä siihen, että vaikka IGAD-järjestön johdolla on käyty neuvotteluja jo yli vuoden, mitään merkittävää edistymistä ei ole nähtävissä; kehottaa konfliktin kaikkia osapuolia pyrkimään saamaan aikaan vallanjakosopimuksen ja antaa täyden tukensa meneillään olevalle neuvotteluprosessille sekä vaatii tekemään ehdottoman, täydellisen ja välittömän tulitauon ja lopettamaan kaikki vihollisuudet samoin kuin lopettamaan välittömästi siviiliväestön värväyksen ja mobilisoinnin; kehottaa ponnistelemaan kestävän rauhan ja vakauden aikaansaamiseksi; kehottaa hallitusta ja kapinallisia aloittamaan ehdoitta kokonaisvaltaisen poliittisen keskustelun vilpittömässä mielessä neuvottelujen saattamiseksi onnistuneesti päätökseen; kehottaa AU:ta ja IGADia jatkamaan toimia osallistavan vuoropuhelun ja sovittelun edistämiseksi;
3. kehottaa vapauttamaan välittömästi kaikki asevoimien joulukuussa 2013 alkaneen konfliktin aikana värväämät lapset ja huolehtimaan heidän turvallisesta paluustaan; muistuttaa kaikkia konfliktin osapuolia kiireellisesti siitä, että lasten värväminen asevoimiin ja aseellisiin ryhmiin ja heidän käyttämisensä niissä loukkaa vakavasti kansainvälistä oikeutta;
4. kehottaa kansallista armeijaa (SPLA) ja opposition joukkoja varmistamaan perinpohjaisesti ja avoimesti, ettei niiden riveissä ole enää lapsia, ja laatimaan välittömästi toimintasuunnitelman ja panemaan sen täytäntöön koordinoitusti YK:n kanssa, jotta vakavat lasten oikeuksien loukkaukset saadaan loppumaan;
5. muistuttaa, että Etelä-Sudanin viranomaiset sitoutuivat vuonna 2009 ja uudelleen vuonna 2012 lopettamaan lasten värväyksen ja heidän käyttämisensä konfliktissa, vapauttamaan kaikki hallituksen turvallisuusjoukkoihin värvätyt lapset, tarjoamaan palveluja heidän perheidensä yhdistämiseksi ja uudelleenintegroimiseksi sekä tutkimaan lapsiin kohdistuvat vakavat loukkaukset; pitää valitettavana, että tätä sitoumusta ei ole täysin noudatettu; kehottaa osapuolia panemaan toimintasuunnitelmassa esitetyt suuntaviivat kaikilta osin täytäntöön;
6. kehottaa komissiota avustamaan sellaisten resurssien hankkimisessa, joilla voidaan tukea asevoimiin värvättyjen ja konfliktista kärsineiden lasten pitkäaikaista uudelleensopeuttamista koordinoitusti lasten asemaa aseellisissa selkkauksissa käsittelevän YK:n erityisedustajan toimiston, Unicefin ja muiden virastojen kanssa;
7. korostaa tarvetta kuroa umpeen kuilua humanitaarisiin kriiseihin liittyvän toiminnan ja pitkäaikaisen kehitysyhteistyön välillä; katsoo erityisesti, että aseellisista selkkauksista kärsimään joutuneita lapsia koskevilla pitkäaikaisilla kehitysohjelmilla on tarpeen keskittyä muun muassa lastensuojelujärjestelmiin, koulutukseen ja työllisyysohjelmiin; kehottaa komissiota ja jäsenvaltiota lisäämään humanitaarista tukea ja tarjoamaan paikallisille maanviljelijöille ja tuottajille mahdollisuuden hyödyntää resursseja;
8. kehottaa AU:n rauhan ja turvallisuuden neuvostoa julkaisemaan AU:n Etelä-Sudania käsittelevän tutkintakomission raportin maassa tapahtuneista ihmisoikeusloukkauksista ja toteuttamaan viipymättä jatkotoimia sen tulosten perusteella;
9. korostaa, että raportin julkaiseminen on ratkaisevaa rauhan ja sovinnon syntymisen kannalta; toteaa, että koko Etelä-Sudanin kansalla on oikeus totuuteen ja oikeudenmukaisuuteen ja että hirvittävien tekojen sadat uhrit ja silminnäkijät ovat nähneet valtavasti vaivaa auttaakseen tutkintakomissiota ja ottaneet usein merkittävän

henkilökohtaisen riskin käydessään uudelleen läpi tuskallisia kokemuksia, jotta konfliktista saataisiin piirtymään entistä täydellisempi kuva;

10. pyytää komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa tukemaan aktiivisesti tutkintakomission suositusten täytäntöönpanoa, myös siltä osin kuin on kyse hybridituomioistuimen mahdollisesta perustamisesta käsittelemään hirmutekoja, kuten YK:n pääsihteeri on ehdottanut;
11. panee tyytyväisenä merkille YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2206 hyväksymisen ja toteaa, että siinä määrätään kohdennetuista pakotteista, jotka vaikuttavat suoraan konfliktin lietsojiin, ja kehottaa panemaan sen välittömästi täytäntöön; korostaa, että on tarpeen ottaa käyttöön kattava alueellinen ja kansainvälinen asevientikielto, jotta pysäytetään aseiden toimittaminen vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin, sotarikoksiin ja rikoksiin ihmisyyttä vastaan syyllistyneille henkilöille ja ryhmille ja suojellaan vakavassa vaarassa olevaa siviiliväestöä;
12. kehottaa Etelä-Sudanin hallitusta suorittamaan nopeat, perusteelliset, puolueettomat ja riippumattomat tutkimukset ihmisoikeusloukkauksista, jotta voidaan asettaa syytteeseen ja vastuuseen henkilöt, joita epäillään kansainvälisen oikeuden piiriin kuuluvista rikoksista ja vakavista ihmisoikeusloukkauksista, mukaan lukien lasten kaappaaminen ja värväminen aseellisiin konflikteihin ja naisiin ja lapsiin kohdistuva seksuaalinen väkivalta;
13. palauttaa mieliin 25. elokuuta 2014 tehdyn IGADin pöytäkirjan, jossa todetaan erityisesti, että henkilöt, joiden AU:n Etelä-Sudania käsittelevä tutkintakomissio on todennut syyllistyneen vakaviin rikoksiin, eivät saa osallistua siirtymäkauden hallitukseen;
14. kehottaa Etelä-Sudanin hallitusta viimeistelemään kiireellisesti lainsäädäntöön tehtävät muutokset, joilla kriminalisoidaan lasten värväminen ja käyttäminen konflikteissa, käyttämään tätä lainsäädäntöä rikosentekijöiden asettamiseksi syytteeseen ja saattamaan päätökseen kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanon, mukaan lukien lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen valinnainen pöytäkirja vuodelta 2002, ja liittymään Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussääntöön;
15. kehottaa Etelä-Sudanin hallitusta hylkäämään lainsäädännön, joka rajoittaisi aloja, joilla kansalaisjärjestöt ja yhdistykset voivat toimia, sillä se ehkäisisi vakavasti yhteiskunnan kehitystä ja humanitaarista avustustoimintaa;
16. kehottaa Etelä-Sudanin hallitusta täyttämään velvollisuutensa huolehtia väestöstään ja rohkaisemaan kansainvälisiä avunantajia lisäämään avustustoimiin myöntämäänsä tukea ja kehottaa kansainvälistä yhteisöä tarpeiden laajuuden ja kiireellisyyden huomioon ottaen kutsumaan koolle uuden Etelä-Sudania koskevan kansainvälisen avunantajien kokouksen, kun kaikki rauhan edellytykset ovat täyttyneet ja asianmukainen tulonjakojärjestelmä on luotu;
17. vaatii Etelä-Sudanin luonnonvarojen vastuullista hallintaa, jotta varmistetaan, että öljytulot eivät lietso konfliktia; kehottaa neuvottelevia osapuolia sisällyttämään rauhanneuvotteluihin ja mahdolliseen lopulliseen sopimukseen öljyalan avoimuuden ja julkisen valvonnan siten, että öljytulot voidaan käyttää maan kestäväen kehityksen edistämiseen ja väestön toimeentulon parantamiseen;

18. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Etelä-Sudanin hallitukselle, Etelä-Sudanin ihmisoikeusvaltuutetulle, Etelä-Sudanin lakiasäätävälle kansalliskokoukselle, Afrikan unionin toimielimille, hallitusten väliselle kehitysviranomaiselle, AKT:n ja EU:n yhteisen parlamentaarisen edustajakokouksen yhteispuheenjohtajille sekä YK:n pääsihteerille.